

UNITAREN

Januar - februar 2016 • 113. årgang, Nr. 1

Indhold

Lystændingsord 3, 10

Flygtningene, julen 2015. Af Vagn Plenge 3

Hvad skal året bringe? Af Thorvald Kierkegaard 11

Unitarisk Kirkesamfund ved årsskiftet 2016.
Af Marianne Nørregaard 12

Kontingent og abonnement 2016 19

Andagter og møder. Generalforsamling 20

UNITAREN
udgives af
Unitarisk Kirkesamfund

Unitarisk Kirkesamfund
Dag Hammarskjölds Allé 30
2100 København Ø
Tlf.: 35 26 17 71
Kontomedarbejder: Ingrid Eget
Kontortid: mandage 10-17

E-mail adresse: post@unitarerne.dk
Hjemmeside: www.unitarerne.dk
Bankkonto: Nordea: reg.nr. 2104, konto nr. 8030 009 070 – eller girokonto
83557702

Formand: Marianne Nørregaard (tlf. 2096 0678)
Næstformand: Lene Shoemaker
Kasserer: Vagn Plenge
Forvalter af bygningen: Viktor Wennesz

Unitaren optager artikler vedrørende frisindet religion og livsfilosofi, herunder om unitarisme i udlandet og herhjemme, samtidig med at det fungerer som medlemsblad for samfundet.
Der udgives 6 numre om året, og abonnement for ikke-medlemmer er 120,00 kr. årligt, inkl. porto.
Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere indsendt materiale, i samarbejde med forfatteren. Artikler med forfatternavn forpligter hverken samfundet eller bladet, men tegner alene forfatteren.
Artikler foretrækkes i digital form, fx tilsendt via email.

Ansv. redaktør:
Vagn Plenge
Brydegårdsvej 17A
2760 Måløv

Tryk: Spar Tryk, Årslev
ISSN: 0908-2182

Lystændingsord

Du er velkommen her, om du er gæst, ven eller gammelt medlem.

Du er velkommen her ...

med din familie eller partner eller elskede,
eller om du er her alene.

Du er velkommen her som troende eller tvivler,
som en der slutter sig til, eller om du er en enegænger.

Du er velkommen her, uanset om du føler dig som en af os eller ikke,
om du er fuld af energi eller godt træt, om du søger en vision eller hvile.
Du er velkommen til at være sammen med os som du er.

Canadas Unitariske Råd, ved pastor Ray Drennan

Flygtningene, julen 2015

Af Vagn Plenge

For efterhånden en del år siden holdt vi op med at have en andagt den 24. december. Det havde faktisk været den eneste andagt min familie *altid* kom til, så langt tilbage i min barndom jeg kan huske.

Der var en særlig stemning ved den andagt, og dén synes jeg fandtes alle årene, uanset hvor få der efterhånden deltog ... dén stemning der er ved alle juleandagter, uanset hvilken kirke den foregår i. Vi har dog fastholdt det julehyggesamvær som har været en tradition den første andagt i december, også så langt tilbage jeg kan huske.

Og endnu en ”tradition” – dog en nyere: At vi spørger hinanden hvorfor vi egentlig holder jul, selvom vi er unitarer? Det gjorde Mari-anne Nørregaard også i sin artikel om julen i *Unitaren*, 2015:6. Det spørgsmål blev aldrig stillet før den store omvæltning for ca. 50 år siden, efter vores sidste præst Thorvald Kierkegaards død.

I hans tid var der ingen tvivl om at Jesus – om Guds søn eller ikke – er den store mester, som Kierkegaard kaldte ham. Og som det hedder i salmen ”Den store mester kommer”. Det er en af de salmer vi skulle lære udenad da jeg gik i underskolen, og den findes faktisk i vores salmebog, om end den ikke mere synges ved vore andagter.

Jeg forstår faktisk ikke hvorfor unitarer i dag tøver med at hylde Jesus ... eller om ikke *ham*, så det han ifølge evangelierne – de gode budskaber, som dette græske ord jo betyder – stod for og ønskede at lære os.

Lad så være at historien om Jesus’ fødsel er en legende, ”hvoraf kun dét ene fremgår, at han fødtes af fattige forældre fra Nazareth” – som Preben Bovin engang har sagt. For – som Preben fortsatte – ”legenden afspejler de første kristnes håb og længsel efter menneskehedens endelige sejr over ondskab og egoisme til et liv i kærlighed”.

Det synspunkt kan jeg helt tilslutte mig, og jeg vil ydermere spørge om det mon kun var de *første* kristnes håb og længsel? Og om det kun er de *kristnes* håb og længsel? Også efter den fred der nævnes i så mange af de salmer og sange som også vi holder af at synge.

Søren Kierkegaard skrev ganske vist engang: ”Christendommen er egentlig ikke kommet ind i Verden, det blev ved Forbilledet og høiest Apostlene.” Og han er jo langt fra den eneste der har givet – og giver – udtryk for dels at kristendommen ikke er helt det samme som Jesus’ lære, og dels at angiveligt kristne langt fra alle og langt fra altid har efterfulgt hvad der må forstås som Jesus’ lære ... nåh, nej, jeg bør vel sige: ... Har efterfulgt hvad *jeg* forstår som hans lære, men i alle tilfælde baseret på både hvad han gjorde og hvad han sagde – ikke mindst i ”Bjergprædikenen”, uanset hvor meget der måtte være overlevering, og hvor lidt der måtte være historisk korrekt...

Men altså, uanset disse forbehold, så ville kristendommen vel ikke have bredt sig som den gjorde, og Jesus’ fødsel ville vel heller ikke stadigvæk blive fejret som den bliver, hvis det kun var de *første kristne* der nærrede håb og længsel efter den endelige sejr over ondskab og egoisme, efter et liv i kærlighed og efter fred i verden?!

Jeg vil gerne fortsætte hvor Preben slap dengang, nemlig med

at sige noget om et af de konkrete elementer i beretningen om Jesus' fødsel, som stadig er aktuelt i dag – endda højaktuelt, nemlig det at der ikke var plads i herberget...

Jeg synes at allerede den debat der har været tidligere om indvandrerne, især de muslimske, var nedslående – ikke mindst som den førtes af politikere fra Dansk Folkeparti og dets støttepartier i Folketinget; dét er ikke en fortalelse! Ligeledes lovgivningen ... ikke om, men *mod* indvandrerne. Men det er ingenting imod hvad vi oplever i dette efterår, tilmed har Socialdemokraterne sluttet sig til Dansk Folkeparti og regeringens politik om noget så forfærdeligt som at nægte flygtninge at få deres børn hertil førend efter tre år – *tre* år!

I min tale ved juleandagten for ti år siden citerede jeg en henvendelse til den daværende regering – også dengang ledet af Venstre og også dengang styret af Dansk Folkeparti – fra henved 200 præster! Under overskriften ”Der er stadig ikke plads i herberget” kritiserede de at regeringens flygtningepolitik forværrede udlændinges retsstilling, og at den stillede for høje krav til personer der søger dansk statsborgerskab.

En af præsterne bag protesten til regeringen udtalte til Politiken (17.12.05): ”Vi føler at menneskeværdet er trådt under føde. Vi fornægter flygtningene de basale behov som vi selv har: Vi skiller for eksempel familier ad, mens vi selv gør meget for at værne om vores egne familier (...). Det er ganske enkelt et menneskesyn der ikke stemmer overens med kristendommen.” Denne udtalelse er desværre ikke mindre aktuel eller mindre sand i dag – snarere tværtimod!

Forelagt kritikken sagde Venstres daværende integrationsordfører, Irene Simonsen: ”De har misbrugt deres embede ved at blande religion og politik. De klandrer mig for ikke at være en god kristen, men jeg er et kristent menneske, og jeg vil gerne tage en snak med dem om næstekærlighed. Men når jeg laver politik, så er det ikke med udgangspunkt i at jeg er kristen, men i at jeg er politiker, for jeg blander ikke religion og politik.” – Irene Simonsens kristendom forekommer mig dermed at være som en overfrakke hun tager af sig så snart hun er trådt ind gennem døren til Christiansborg! En pænere

fortolkning vil være at hun blot har ment at man ikke skal tage Gud til indtægt. Deri er jeg enig. Præster der velsigner hver sin hær, inden soldaterne i Guds navn marcherer imod hinanden, er så sandelig en vederstyggelighed. Man bærer selv ansvaret for sine handlinger. Men derfra til at forsvare at éns tro ikke må have konsekvenser for politiske holdninger og handlinger fordi man ikke må blande religion og politik sammen, hvis det nu ER det hun og ligesindede mente/mener ... nej, det begriber jeg ikke!

Når jeg nu læser hendes udtalelse igen, kommer jeg til at tænke på hvad min farfar, Axel Plenge, skrev som ung teolog i 1886, da den konservative mindretals regering styrede ved dekret: ”Vil Kirken vinde Agtelse hos Kristendommens Modstandere, da må den først og fremmest træde i Skranken som energisk Talsmand for Sandhed og Ret, og (...) slynge sin Handske i Ansigtet på den Regering, der i den grad, som den nuværende, oprører den almindelige Retsfølelse.”

Jeg har citeret ham for dette tidligere, men denne gang er jeg virkelig ked af at skulle tilføje at den *almindelige* retsfølelse åbenbart *ikke* oprøres af det nuværende folketingsflertals politik på dette felt!

Jeg medgiver at det er helt overvældende hvor mange flygtninge der er kommet til Danmark dette efterår, og at det selvsagt skaber enorme praktiske problemer. Men vel ikke større end da der kom endnu flere flygtninge hertil fra Bosnien for ca. 20 år siden... I dag virker det som om kun flygtningekonventionen forhindrer at de ikke straks afvises ved grænsen, og den konvention er der derfor politikere der gerne vil af med. Den politik der føres i dag, er uklog og urealistisk på både kort og langt sigt – ikke mindst når man samtidig reducerer såvel ulandsbistanden som bistanden til at imødegå konsekvenserne af klimaændringen, blot for populistisk at kunne nedsætte skatter og afgifter. Det hjælper i hvert fald ikke til at skabe bedre levevilkår og større tryghed og sikkerhed i de lande som flygtningene og emigranterne kommer fra. Det burde endvidere være åbenbart for enhver at isolation forhindrer integration og derfor forøger modsætningerne i samfundet. Det burde også være klart for enhver at vi ikke kan opretholde vores samfund sådan som vi kender og ønsker det, uden en

befolkningsforøgelse, og at i desto højere grad dén kommer med børn der vokser op her i vores samfund, desto bedre uddannede og integrerede vil de nye borgere være. Nå, men nu er jeg langt ovre i politik – væk fra den religiøse og etiske dimension, så jeg springer skyndsomt tilbage til dén...

Hvordan det nu end forholder sig, så er der angiveligt *ikke* plads i Herberget Danmark – end ikke i denne tid, hvor Juleevangeliet den 24. vil blive læst op i alle kirker for utallige danskere, formentlig ikke mindst dem der støtter regeringens politik! Tænk hvis juleprædikerne blev holdt over dette citat af Jesus (Mt 11,28): ”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.” Eller Jesus’ forherligelse af dem der gav ham noget at spise og noget at drikke da han var sulten og tørstig, tog imod ham da han var fremmed, gav ham tøj da han var nøgen, tog sig af ham da han var syg, og besøgte ham da han var i fængsel. For ”alt hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig” (Mt 25,34-40).

Jeg så engang en udsendelse i tv om en dansk jesuit som da havde virket som præst i Andesbjergene i 30 år. Han udtalte ligeud, også til de fattige indianere ... nej, jeg husker ikke hans nøjagtige ord, men meningen var klar: Det er kirkens pligt at tale i overensstemmelse med evangeliet, at være tro imod Gud – også selvom dette måtte være imod regeringen ... ja, føre til civil lydighedsnægtelse!

Lad mig tilføje den pointe – som de såkaldte befrielsesteologer har fremhævet, bl.a. med henvisning til de ord af Jesus jeg netop har citeret – at det var ikke en tilfældighed at Jesus blev født ”af en fattig jomfru i løn” (som der står i en af vore populære julesange) og med hyrder – datidens underklasse – som de første vidner. Om dette har bønder og fiskere på Solentiname-øerne i Nicaragua sagt bl.a. følgende:

”Fattige findes der overalt. Jesus kom for at dele de fattiges lod. Josef og Maria blev afvist i herberget, fordi de var fattige. Hvis de havde været rige, var de blevet modtaget.”

”Med dette evangelium fra i dag, forekommer det mig, at ingen fattig bør føle sig mindreværdig. Det forekommer mig, at man her ser,

at en fattig har mere betydning end en rig. Kristus er med os fattige. Jeg tror, at vi er mere værd. For Gud. For de rige er vi intet værd, vi dur kun til at arbejde for dem.”

”Gud viser os med dette evangelium, at de rige anser os for det rene skidt.

Som om vi intet var værd. For dem eksisterer vi ikke. Her ser vi, at sådan behandlede de også hans søn, de gav ham ingenting. Ikke engang tag over hovedet og en seng at sove i.” (*Evangeliet fra Latinamerika*. 1984, s. 10).

I et indlæg i *Kristeligt Dagblad* skrev teologen Iben Thranholm engang (4.11.05): Det er ”et af det moderne samfunds allerstørste problemer at det tænker så negativt om Gud, og for vores kulturs vedkommende om kristendommen. Gud har ikke vist sig som tyrannisk, men som absolut kærlighed – også til sine fjender. Det er den kærlighed vi hidtil har bygget det demokratiske samfund op på, og som nu er under alvorligt pres. Ganske vist har der været misbrug af kristendommen i historien, men det fratager os ikke ansvaret for i dag at prøve at leve op til det budskab som evangelierne holder op for os.”

”Absolut kærlighed – også til sine fjender,” nævnte Iben Thranholm. Måske med tanke på disse ord af Jesus: ”I har hørt, at der er sagt: ‘Du skal elske din næste og hade din fjende.’ Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer, for at I må være jeres himmelske faders børn; for han lader sin sol stå op over gode og onde og lader det regne over retfærdige og uretfærdige. Hvis I kun elsker dem, der elsker jer, hvad løn kan I så vente? Det gør tolderne også. Og hvis I kun hilser på jeres brødre, hvad særligt gør I så? Det gør hedningerne også. Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen!” (Mt 5,43-48)

Jeg har lyst til at bringe et citat mere. Det stammer fra et referat af en julekoncert i København i 2001, hvorunder forskellige lægmænd begrundede deres valg af en julesalme. Referatet er skrevet af Theodor Jørgensen, som er professor i teologi, og blev trykt i *Kristeligt Dagblad* (11.12.01). Ifølge referatet var en muslim den første af

lægmændene der talte om Jesus skønt han – altså Jesus – burde være den centrale skikkelse ved et julearrangement! Den pågældende sagde til indledning, ”at nogle måske undrede sig over at han som muslim – ganske vist som en ”muslim light” – havde sagt ja til at stå frem i en kirke og vælge en kristen julesalme. Men kirkens skønne rum mindede ham om hans barndoms moskeer, og han fandt et fælles budskab om rummelighed i dem, både en indre og en ydre. Så nævnte han Jesus, som med sin praksis af ubetinget tilgivelse havde givet udtryk for Guds ubegrænsede kærlighed.

Det så han som det centrale i julens budskab. Det fandt han i den salme han havde valgt: ”Julen har bragt velsignet bud”, ikke mindst i linjen ”han favner hver barnesjæl på jord”. Jesus selv stod inde for den gyldne regel om at gøre mod sin næste som man håber på at næsten vil gøre mod én. Denne gyldne regel fandt Naser Khader [for ham var det] også i andre religioner, og han citerede fra islam, buddhismen og hinduismen. I lyset af julens budskab skulle vi lære ikke at sætte alle de grænser og stille alle de betingelser for at have med andre mennesker end os selv at gøre, som vi er så tilbøjelige til.” Når jeg tænker på hvad Naser Khader er med til at gennemføre politisk i dag, så synes jeg det er en sørgelig udvikling der er sket med ham.

Det er absolut glædeligt at religionerne deler opfattelse i vigtige spørgsmål, men Jesus har sagt ting om tilgivelse og forsoning, om menneskets værdighed og livets ukrænkelighed, som ingen anden filosofi, ideologi eller religion har, mig bekendt. Jeg er derfor enig med dem der hævder at tabes Jesus’ stemme i samfundsdebatten, så er vi for alvor prisgivet troen på materiel vækst, den individuelle rethaveriskhed, fjendtligheden mod fremmede og uviljen til at se bjælken i vores eget øje.

Legenden om Jesus’ fødsel indeholder budskabet om at en frelser er født. Som unitar opfatter jeg selvsagt ikke Jesus som en frelser fra arvesynd og fortabelse, den frelse som er formålet med hans liv og død ifølge kristendommen. Ligesom englenerne bebudede ”fred til mennesker med Guds velbehag”, mener jeg at frelse i julebudskabets forstand vil sige liv, trykthed, fred og glæde. Jesus berettede om Gud som

en far med ubegrænset kærlighed, og han formanede os til at skabe Guds rige – hvilket altså må være et rige opfyldt af fred og glæde, af kærlighed! Og det er her på jorden det skal oprettes – ikke først og kun i et paradys for de i den forstand frelste!

Det er ikke ingen mennesker forundt at kunne være fuldkommen som Gud er fuldkommen – vor himmelske far, som Thorvald Kierkegaard ville have sagt! Forestillingen om Guds rige på jorden, det fuldkomne rige hvor glæde og fred, retfærdighed og kærlighed hersker, er derfor rigtignok en utopi. Men det findes undertiden, i kortere eller længere tid, mere eller mindre lokalt, fx i en familie; det ER altså en mulighed! Og Jesus viste os vejen til det. Det er så op til hver enkelt af os at virkeliggøre den mulighed så godt vi formår, at holde os vejen for øje og forhåbentlig endda at holde os på den, sådan som Jesus har anvist os den – kortest og mest præcist i form af det dobbelte kærlighedsbud (med en lille omskrivning i Lene Shoemakers ånd):

Gud er én,

og du skal elske din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af al din styrke.

Og et andet er dette: Du skal elske din næste som dig selv. Større end disse er intet andet bud.

Lystændingsord

Som en lille flamme
fylder et helt rum med lys,
må vi på samme måde udstråle
håb, mod og frejdighed
i vore hjem, i vores tro
og i alle hjørner
af vores verden.

Den unitariske kirke i England

Hvad skal året bringe?

Af Thorvald Kierkegaard

Tungt ruger mørket over jord;
i angst vi alle skælver
og grubler på den gåde stor:
Hvad mon der i vor skæbne bor?
Det næste år snart hvælver
sin nye himmel over jord!
Åh, blir den høj og lys og klar?
Eller skal året bringe
et pust af dødens vinge?
Hvem gir os svar?
Hvem kan den dunkle gåde
vel råde?

Din tanke frem skal hige
imod Guds lyse rige!
Da vil af mulm det stige.
Ved tro og håb og kærlighed
fremvælder himlens herlighed
med sandhed, fryd og fred.
Lad tidens hjul kun svinge –
med alvor bør det klinge:
Hvad året vil os bringe
er intet lykkespil,
men hvad *du tror og vil!*
I dig blir året til!

Du selv skal svaret skrive!
Thi årets fryd og smerte
skal fødes i dit hjerte.
Du skal din indsats give,
mens end du er i live!
Du skal vor hjælper blive!
Din ånd skal højt sig svinge
på håbets stærke vinge,
om året lys skal bringe!
Din kærlighed skal varme
de ængstede og arme!
Du må dig ømt forbarme!

Skrevet engang i perioden 1931 – 1941

Unitarisk Kirkesamfund ved årsskiftet 2016

Af Marianne Nørregaard

Nytår er for mange en tid, hvor man naturligt gør sig nogle tanker og reflekterer over sit liv og over, hvor man måske er på vej hen. Det er sædvanligt i mange kulturer – måske alle – at overgange repræsenterer noget særligt; vi ønsker at markere dem som noget særligt. Det gælder overgangen fra barn til voksen, fra gift til ugift eller lignende, men det gælder også overgangen fra et år til et andet. Mange har brug for forestillingen om, at man nu lader noget gammelt – i dette tilfælde året – bag sig, så noget nyt – et nytår – kan begynde. Det giver anledning til overvejelser om, hvad det nye år vil bringe – og til overvejelser om, hvordan man kan påvirke tingene i det nye år.

I mange vestlige kulturer kender man til nytårsforsætter. De er et udtryk for håb og tillid; de bygger på tanken om, at trods alt hvad der måtte være gået galt, så kan tingene ændre sig – og vi kan ændre os. Vi kan dermed ændre de ting, der ikke længere tjener os så godt. Nytårsforsætter bygger på tanken om, at vi har muligheder, at fremtiden giver os nye muligheder for at tage en ny vej. Måske blot på et enkelt område, måske mere gennemgribende.

Det er tanker, vi kan gøre os, både som enkeltpersoner og som samfund. Det er også tanker, vi må gøre os i vores kirke. Det er for så vidt tanker, vi altid gør os i denne kirke; det ligger lidt i vores unitariske DNA, at vi altid er på vej et nyt sted hen.

Derfor skal vi også i det år, der kommer, have nogle diskussioner om, hvordan vi kommer videre med kirken her. Jeg synes, at verden ser lidt broget ud – spørgsmålet er, hvordan vi her i kirken kan bidrage til at løse lidt på de problemer, der eksisterer.

Som mange ved, er det et kernepunkt for mig at prøve at finde ud af, hvad det er, der er fælles for denne kirke – både forstået som vores konkrete kirke her i København, men også forstået som vores kirke – den større internationale kirke, vi er medlem af.

Vi har prøvet at igangsætte forskellige initiativer til afklaring af dette. Vi har således haft en række workshops med forskellige emner. Jeg synes, de har givet os ny indsigt, både personligt og som kirkeligt fællesskab, og derudover har de været hyggelige.

Grunden til mit ønske om at fokusere på, hvad vores fællesskab bygger på, er, at hvis vi ikke har noget at være fælles om, hvordan kan vi så overhovedet tale om en kirke?

Så spørgsmålet er, hvad er et religiøst fællesskab – og hvordan er vores religiøse fællesskab? Og hvad vil vi med det?

Vores fællesskab bygger på en fælles historie, en fælles tradition og noget, der måske kan kaldes en fælles kultur. Jeg vil prøve at komme med mit bud på, hvordan denne kultur kan opfattes – også for at vi kan gøre den tilgængelig for andre, for eksempel på en hjemmeside. Det er ikke særligt klare bud – det ligger i sagens natur – men mine forsøg på at komme det nærmere.

Jeg ser tre elementer, som vores religiøse fællesskab må forholde sig til: 1) Det enkelte individ, 2) der indgår i fællesskabet, 3) der indgår i verden omkring os. Vi er alle individer med hver vores personlige historie og præferencer. Vi indgår alle sammen i fællesskabet her i kirken, således at vi påvirker fællesskabet, og det påvirker os. Og vores fællesskab indgår i samfundet omkring os, således at samfundet omkring os påvirker vores fællesskab, og vi påvirker det.

Vi har tidligere haft en workshop om, hvad vi gerne ville med vores kirke. Her er nogle af de ord, medlemmerne brugte, når de skulle sætte ord på, hvorfor vi har en kirke:

- et religiøst fristed,
- fraværet af tvang på det religiøse område og retten til at være ærlig,
- frihed fra det tryk, der ligger i et krav om at have de rigtige meninger.

Herudover var der en anden tråd, der gik igen:

- inspiration på det spirituelle område,
- oplysning om religiøse emner,
- tilskyndelse til at tænke over det religiøse.

Der var også tanker om det sociale:

- menighedsarbejde,
- at tage sig af syge, gamle osv.,
- omsorg for hinanden,
- sommerudflugter.

Dertil kommer tanker om behovet for at kunne markere og fejre højtidsdage og i den forbindelse frihed til at kunne påvirke indholdet af disse markeringer.

Disse ting vedrører i vidt omfang den individuelle tilgang til det religiøse, som er udgangspunktet for alt det andet, samt fællesskabet i kirken.

Jeg ser tre spor, som vores kirke bygger på: den individuelle udvikling, den fælles udvikling, herunder af kirken, og vores påvirkning af samfundet.

Den individuelle udvikling er som sagt udgangspunktet for alt det andet, men vi kan ikke undvære de andre spor.

Vi skal ikke kun have en kirke, fordi vi gerne selv vil kunne gå i kirke; vi skal også have en kirke, fordi vi har meget at byde andre på.

Samtalen i fællesskabet er det, der ændrer os – samtidigt med, at det ændrer den anden, vi taler med. Fællesskabet er en forudsætning for samtalen.

Vi skaber kirken for os selv – og for hinanden. Hvis vi ikke kommer, er der ikke nogen, når andre kommer. Vi er her ikke kun for vores egen skyld – vi er her også for hinandens.

Vores aktiviteter er – på trods af vores begrænsede ressourcer – i sig selv medvirkende til de formål, vi gerne vil opnå: Både for så vidt angår støtte til, at den enkelte kan udvikle sine religiøse følelser, og for så vidt angår udvikling af kirken som fællesskab.

Vores andagter med debatter bagefter holdes jo blandt andet for, at den enkelte kan finde sine egne religiøse opfattelser, men også for, at vi kan udvikle vores kirke og vores fællesskab i kirken.

Udvikling af fællesskabet er for eksempel sket ved udarbejdelsen af vores trosgrundlag, samt etiske grundlag.

Den tredje pind – vores fællesskab i verden omkring os – kan

vi blive bedre til, og det er nok den, vi skal arbejde med i det kommende år.

Vi bør tale om, hvad vi har at tilbyde andre. For kirken – forstået som institution – har alternativer til nogle af de forhold, der skaber problemer for mange mennesker i dag, og selve det at gå i kirke – uanset næsten hvilken kirke – kan give modspil til nogle af de problemer, som mange mennesker står overfor i dag.

Her tænker jeg først og fremmest på de ting, som der er så stor mangel på i vores moderne samfund: fred og ro til eftertanke og fællesskab.

I vore dage er der rigtig mange ting, der kan distrahere. Internettet er en af dem: Der er for nylig lavet undersøgelser, der viste, at brug af internettet medfører, at vi bliver dårligere til at huske og reflektere, og undersøgelser, som viser, at de nye teknologier gør os dårligere til det sociale; faktisk sagde en række mennesker i en undersøgelse, at de foretrak at SMS'e til andre frem for at tale med dem. Det hænger også sammen med, at der i vores samfund er så stor fokus på individualitet. Jeg tror, de to ting hænger sammen; de nye teknologier er som skabt til at holde sig på afstand af andre mennesker og deres – måske afvigende – meninger.

Vi tror jo på, at vi er en del af et større hele, men hvordan kan vi give vores opmærksomhed til dette større hele, til fællesskabet, når vores koncentration svigter? Der er også en religiøs side af problemet; vores evne til at reflektere over verden og over os selv svinder, når vi blot kan læse hurtige input på internettet og så hurtigt gå videre til noget andet. Alt, hvad der kræver udholdenhed mv. bliver kedeligt eller umuligt, fordi vi har vænnet vores hjerner til at ville have hurtige fiks i form af *updates* og *likes*.

Religion handler om refleksioner over, hvem vi er, og hvordan vi forstår os selv – og den verden, vi er en del af. De nye teknologier – som er kommet for at blive, og som også har deres gode sider – modvirker religiøse eftertanker og fordybelse.

Her byder mange kirker sig til med kirkerummets ro til refleksion og med fællesskab i et eller andet omfang. Det gør vores kirke

også. Her er tid til eftertanke, både individuelt og i fællesskab.

Det blotte forhold, at vores kirke ligger her og er et tilbud til alle om at komme herind og deltage i et fællesskab for at opnå religiøs indsigt og udvikling er også et tilbud til det omkringliggende samfund.

Vi har dog i tillæg til disse ting også andre ting at byde på, som andre trossamfund ikke har: Tolerancen, accepten af dem, der tror anderledes end vi selv, er en af dem. Vi har talt om det før, men det skader ikke at minde os selv om det – slet ikke i disse dage, hvor grøfter på det religiøse område graves med lynets hast.

Så noget af det vigtigste, vi kan byde ind med, er netop accepten af, at selvom vi tror forskelligt, så er vi alligevel ens. Tolerance er en styrke i vores kirke.

Den 13. januar fejrede mange unitarer den første erklæring i verden om religiøs tolerance eller religionsfrihed: Den 13. januar 1568 blev den første lov om trosfrihed udstedt i Transsylvanien af en unitarisk konge, Kong John Sigismund. Et uddrag af erklæringen, der ofte refereres til som ”Torda-erklæringen”, lyder sådan her:

”Alle steder skal prædikanter prædike og forklare evangeliet, hver som de selv opfatter det, og hvis deres menighed synes om det, er det godt. Hvis ikke, skal ingen tvinge dem, for i så fald ville deres sjæle ikke blive tilfredsstillet, men de skal have tilladelse til at have en prædikant, hvis lære de er enige i. Ingen skal irettesættes af nogen på grund af sin religion ... og det er ikke tilladt, at nogen skal true nogen anden med fængsel eller med fjernelse fra hans tjeneste på grund af hans lære. For tro er en gave fra Gud...”

Torda-erklæringen er en del af vores unitariske historie, som vi kan være stolte af.

Tolerancen viser sig også i det forhold, at vores kirke bruges af mange religiøse grupper, der ikke ville have mulighed for at mødes andre steder. Dette er en af de måder, hvorpå vi og vores kirke kan påvirke vores omverden på en positiv og konstruktiv måde.

Et andet af de steder, hvor vi adskiller os fra de fleste andre

trossamfund, er opfattelsen af, at vi alle er forbundne i et netværk. I vores trosgrundlag, som vi har drøftet os frem til, siger vi jo blandt andet følgende:

– ”Vi antager helt overordnet, at universet udgør en enhed eller helhed, hvor alt hører sammen og er indbyrdes afhængigt.”

– ”Vi har og udviser respekt for alt livs indbyrdes afhængige netværk, hvoraf vi alle er en del.” Og

– ”Vi mener, at alle har en gnist af det guddommelige i sig.”

Her adskiller vores tro sig fra andre trossystemer, der alle har en dualisme indbygget i sig: Det guddommelige er udenfor – anderledes – end os mennesker.

De forskellige tilgange påvirker opfattelsen af, hvad verden og vi selv er.

Andre trossystemer bygger på en hierarkisk opfattelse af tingene; gud er over os, og vi er under en eventuel guddom – eller gud står uden for os, og vi er uden for det guddommelige. Det gælder nok alle trossamfund, både de monoteistiske og de, der hylder flere guder. Selv de trossamfund, der forestiller sig en mængde guder, ser stadig disse guder som adskilt fra mennesket, uden for os – de er ikke en del af den samme verden, som mennesket bebor.

Andre trossystemer fører således til en livsopfattelse, hvor centrum enten er gud eller mennesket – ikke verden som et hele, hvor alt er afhængigt af hinanden.

En sådan tilgang fører til en mere procesorienteret tilgang: det er formentligt blandt andet det, der gør, at vi ser religion som en proces både for os selv som individer og for os som kirke og for samfundet som helhed. Vi ser religion som noget, der udvikler sig – ikke en stenstøtte af forudbestemte dogmer. Når verden omkring os forandrer sig, og vi bliver bedre til at forstå den, må vores religiøse tilgang ændre sig i takt hermed – for så vidt som det hele er en helhed, en enhed, hvor alt er afhængigt af hinanden. Hvis man derimod ser det guddommelige som værende uden for verden, adskilt fra verden, må opfattelsen af det guddommelige netop forblive den samme, selvom verden ændrer sig.

Det betyder formentligt også, at vi er mere tilbøjelige til at lægge vægt på processen end på det færdige resultat. For os er processen, der fører til fornyelse og nye indsigter, vigtig, hvorimod den indsigt, vi derved opnår, alene er af midlertidig karakter.

David Bumbaugh, en amerikansk unitar, har sagt det således: ”Det fører til en vision om en verden, hvor det åndelige, det hellige, er til stede i hvert øjeblik, i hvert aspekt af væren, en verden, hvor Gud altid er helt tilstedeværende...”

Dette indebærer nok også et syn på verden, hvor vi lægger mere vægt på naturen og miljøet end andre trossamfund. Vi lægger også mere vægt på relationer – forholdet mellem mennesker; det viser sig for eksempel i, at vi har debatter, hvor vi lærer af hinanden. I et trossamfund, der bygger på, at det guddommelige er adskilt fra mennesket, er det nødvendigt med præster, der kan formidle, hvad denne fraværende gud mener. På den måde gennemtrænger synet på det guddommelige den måde, hvorpå vi gennemfører vores andagter.

Disse ting, som tager højde for nogle af de problemer, den moderne verden har, bevirker, at vi må komme ud med, hvad vi går og laver her i kirken; alle disse ting, vi selv er glade for, må tilbydes andre ... som vores tilbud til andre – til verden omkring os.

Spørgsmålet er, hvordan vi skal gøre det.

Ja, først og fremmest skal vi blive ved med at gøre det, vi gør – det er, som det fremgår ovenfor, en fundamental del af vores tro. Andagter, debatter mv. er vores måde at gøre det på, og dem skal vi blive ved med.

Men vi kan nu gøre, hvad mange også har efterlyst inden for de sidste år: Vi kan udbrede vores tanker via internettet. Vi har næppe kunnet gøre det førend nu, hvor vi har et trosgrundlag og et etisk grundlag – og har haft de debatter, der lå til grund for udarbejdelsen af disse ting. Spørgsmålet er nu, hvordan skal vi gøre det?

Jeg forestiller mig en ny hjemmeside, eventuelt med en blog og et nyhedsbrev. Det vil ikke kræve enorme mængder af ressourcer. Jeg vil ikke erstatte vores blad hermed, blot supplere det. Vi kan evt. diskutere, hvordan skal vi præsentere kirken på en sådan hjemmeside.

Hvad er vigtigt at få med på en hjemmeside? Vi skal i hvert fald have udgangspunkt i trosgrundlaget og det etiske grundlag.

Det er det, jeg forestiller mig, vi skal arbejde med i det nye år.

Jeg mener ikke, vi skal have deciderede nytårsforsætter for UK. Men nogle overvejelser over, hvor vi er på vej hen, og hvordan vi kan udvikle os, skal vi have.

Vi kan fokusere på, hvordan vi kan være med til at udvikle vores samfund religiøst til et bedre sted at være. Til et sted, der fremmer den enkeltes religiøse udvikling, udviklingen af vores fællesskab, og påvirker vores verden omkring os.

Gandhi sagde: ”Vi er nødt til at være den forandring, vi ønsker at se i verdenen.” Det er for så vidt det samme, Thorvald Kierkegaard sagde i sit digt med ordene ”i dig bliver året til”. Også lystændingsordene fra den unitariske kirke i England siger egentlig det samme.

Når vi tænker på, hvad det nye år vil bringe, og måske er lidt frygtsomme i forhold til, hvad der skal ske, kan vi tænke på, hvordan vi – bare i det små – kan påvirke verden i retning af det, vi ønsker skal ske, individuelt, i fællesskab og i forhold til verden omkring os.

Kontingent og abonnement 2016

Kontingentet er uændret 600 kr. for enkeltmedlemmer og 800 kr. for en familie, inkl. *Unitaren*. Det kan betales over to halvårslige rater.

Abonnement på *Unitaren* koster uændret 120 kr. for 6 numre.

Betal gerne til vores konto i Nordea: reg.nr. 2104, konto nr. 8030 009 070 – eller ved indbetaling til girokonto 83557702. Du kan også betale kontant under møder i kirken.

Vi er meget taknemmelige for gavebidrag. De kan indbetales på samme måde, med angivelse af at det er en gave, evt. til et bestemt formål.

Navn og adresse anføres tydeligt på indbetalingen. Vi har haft nogle tilfælde hvor vi ikke kunne se hvem der havde betalt!

Andagter og møder

Søndag d. 14. feb. kl. 14, andagt ved Flemming Jensen

Søndag d. 28. feb. kl. 14, samvær ved Vagn Plenge

Søndag d. 13. marts kl. 14, andagt ved Preben Bovin.

Derefter generalforsamling

Søndag d. 27. marts kl. 14, samvær ved Marianne Nørregaard

Søndag d. 10. april kl. 14, andagt ved Vagn Plenge

Med forbehold for ændringer i rækken af ansvarlige.

Alle er velkomne.

I 2016 vil vi indtil videre skiftevis have en normal **andagt** – og skiftevis et **samvær** i krypten med sang og samtale omkring ”kaffebordet” efter et oplæg eller oplæsning.

Efter søndagsandagterne er der ligeledes ”kaffebord”, med mulighed for samtale om dagens andagt mm.

Generalforsamling, søndag d. 13. marts

Afholdes efter andagten, ca. 15:30. Dagsorden ifølge samfundets love:

- a. Valg af dirigent
- b. Beretning om samfundets virksomhed i det forløbne år
- c. Fremlæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse, samt orientering om budgettet for det indeværende år
- d. Indkomne forslag
- e. Valg af bestyrelsesmedlemmer
- f. Valg af revisorer
- g. Fastsættelse af det årlige medlemskontingent
- h. Valg af medlemmer til menighedsudvalget
- i. Eventuelt